

MĚSTSKÝ ÚŘAD KONICE

Odbor výstavby

Masarykovo nám. 27, 798 52 Konice
Pracoviště Na Příhonech 405, 798 52 Konice

SPIS. ZN.: STU.756/2023/POE
Č.J.: KON 24037/2023
VYŘIZUJE: Ing. Eva Poláková
TEL.: 582401485
E-MAIL: eva.polakova@konice.cz

S00IX00DXWAP

DATUM: 12.12.2023

Městský úřad Konice, odbor výstavby, památková péče, jako příslušný orgán státní památkové péče, podle § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, na základě žádosti o vydání závazného stanoviska ve věci „Oprava vlhkých omítek – poutní kostel Andělů Strážných Stražisko“, pozemek parc. č. st. 32, k. ú. Stražisko, kterou dne 13.11.2023 podala Římskokatolická farnost Stražisko, Ptení 33, 798 43 Ptení, P. Mgr. Jaroslav Endlicher, IČ: 47919973, jenž je jediným účastníkem řízení, podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, vydává toto

ZÁVAZNÉ STANOVISKO.

Podle § 14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, je **„Oprava vlhkých omítek – poutní kostel Andělů Strážných Stražisko“**, rej. č. Ústředního seznamu kulturních památek ČR 32629/7-5792, parc. č. st. 32, k. ú. Stražisko, dle přiložené projektové dokumentace: „Oprava vlhkých omítek – poutní kostel Andělů Strážných Stražisko“, kterou dne 10/2023, vypracovala Ing.arch. Taťána Tzoumasová, ČKA: 02122, Cholína 161, 783 22 Cholína, z hlediska zájmů státní památkové péče

přípustná

za těchto podmínek:

- 1) Nátěr exteriérových omítek bude proveden vápennou nebo nehydrofobní silikátovou barvou.
- 2) Nátěr interiérových omítek bude proveden hlinkovými (klihovými) barvami nebo barvami na vápenné bázi. Před provedením nátěru dojde k vynesení barevných vzorků dle místa jejich konkrétního určení.
- 3) Posouzení dosažení shody barevnosti interiéru i exteriéru s barevností okolních ploch bude provedeno v rámci kontrolního dne, a teprve po konstatování orgánu státní památkové péče, že vzorky odpovídají vzhledovým požadavkům, lze tyto práce provést jako celek.

Odůvodnění

Městský úřad Konice, odbor výstavby, památková péče, obdržel dne 13.11.2023, žádost o vydání závazného stanoviska ve věci „Oprava vlhkých omítek – poutní kostel Andělů Strážných Stražisko“, rej. č. Ústředního seznamu kulturních památek ČR 32629/7-5792, pozemek parc. č. st. 32, k. ú. Stražisko, kterou podala Římskokatolická farnost Stražisko, Ptení 33, 798 43 Ptení, P. Mgr. Jaroslav Endlicher.

K žádosti byla připojena projektová dokumentace „Oprava vlhkých omítek – poutní kostel Andělů Strážných Stražisko“ 10/2023, kterou vypracovala Ing.arch. Taťána Tzoumasová, ČKA: 02122.

Ve smyslu § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, vydal Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci své písemné vyjádření vedené pod č. j. NPU-391/100482/2023 ze dne 6.12.2023. Ze závěru tohoto vyjádření vyplývá, že navržené práce budou v souladu se zájmem ochrany kulturně historických hodnot za splnění výše uvedených podmínek.

Účastník řízení využil svého práva podle § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, a dne 12.12.2023 se seznámil s podklady pro vydání závazného stanoviska.

Městský úřad Konice, odbor výstavby, památková péče přezkoumal předloženou žádost a související podklady.

Kostel Andělů Strážných ve Stražisku, parc. č. st. 32, k. ú. Stražisko, je kulturní památkou zapsanou v Ústředním seznamu kulturních památek České republiky pod rej. č. 32629/7-5792.

Kostel byl postaven v roce 1728, v roce 1849 přistavěna jednopatrová předsíň s oratoří. Jedná se o samostatně stojící zděnou omítanou neorientovanou stavbu členitého půdorysu s centrální dispozicí s půlkruhovým závěrem. Základní půdorys tvoří obdélník s přistavěným půlkruhovým presbytářem, za ním pravouhlá obdélníková sakristie (přízemní). Fasády mají barokní členění. Portál kostela je hodnotným barokním uměleckořemeslným dílem z poloviny 18. století. Portál je obdélný, pravouhlý, profilovaný, ve spodní části ukončený rozšířenými patkami. Nad portálem je osazena pískovcová kartuše s erbem kláštera Hradisko u Olomouce. Interiéry kostela jsou klenuté různými typy kleneb, předsíň s oratoří je plochostropá. Na stropě se nachází novodobá výmalba. Krov zřejmě původní, dřevěný.

Mezi chráněné hodnoty předmětné památky patří mimo základní historické stavební konstrukce, její hmota i vnější plášť, resp. věrohodná podoba jednotlivých částí památky, ale také vnitřní struktura – vnitřní dispozice – objektu, odrážející charakteristickou specifičnost, provozní a významovou hierarchičnost a diferencovanost jednotlivých typů vnitřních prostorů atd. Areál kostela je možné z hlediska historického, architektonického, uměleckořemeslného a rovněž urbanistického označit za cenný soubor staveb a kamenosochařských děl, která ve své hmotě nesou řadu významných dobových stavebních prvků a konstrukcí. Svou hmotou a polohou v centru obce na kopci se kostel výrazně uplatňuje nejen ve vlastní struktuře obce, ale představuje i výraznou dominantu širokého okolí. Jedná se o významnou barokní stavbu, hodnotný doklad církevní architektury, vývoje historických stavebních konstrukcí, dobového stavitelství i řemesla a též o nezastupitelný prvek urbanismu obce.

Předmětem předložené žádosti a projektové dokumentace je záměr opravy vlhkých omítek, konkrétně odstranění příčin poruch a poté provedení opatření odstraňujících následky působení vlhkosti. Byl proveden průzkum vlhkosti, který prokázal poruchy omítek obvodové stěny

především z důvodu spádových poměrů terénu a z přetékajících okapů a dešťových svodů. Největším problémem je dotace podzákladí a podpodlahových struktur srážkovými vodami a povrchovou dešťovou vodou z terénu kolem kostela při hlavním vstupu. Vlivem spádu terénu směrem ke vstupním dveřím při dešti zatéká srážková voda přímo do kostela a do souvrství podlahy z kameninové dlažby. Bohužel výskyt poruch omítek je v rozsahu celého soklu i v části interiéru.

Odstranění vlhkosti z omítek objektu spočívá v zabránění dalšímu přítoku srážkových vod ze střechy a terénu objektu k patě stěny a do podkladních vrstev podlahy a postupné vysušení zdi obnovením degradovaných vlhkých omítek omítkami sušícími. Bude rovněž provedeno očištění nánosů řas a sinic ze soklu a parapetu vlysů rámovaných lizénami.

Bude obnovena funkčnost těsnění misek a žlábků kolem dešťových svodů kolem celé stavby. Omítky stěn na vstupním a severozápadním průčelí a rovněž omítky kolem dešťových svodů zasažené vlhkostí budou obnoveny z románské malty s jemnozrnným hladkým štukováním. Bude provedeno utěsnění paty vnějšího líce stěny proti svahu, aby se zabránilo dalšímu pronikání srážkových vod a od tajícího sněhu do stěny v úrovni podlahy a podpodlahových vrstev. Bude provedena oprava degradované a vlhké omítky ostění uvnitř v nice kolem kamenného portálu, kde jsou namáhané omítky především kondenzací a dále v soklové partii v místě novodobé omítky z umělého kamene na vnitřním lící průčelní stěny a na bočních stěnách tam, kde je souvrství podlahy pod úrovní okolního terénu a kolem dešťových svodů.

Budou osekány stávající degradované omítky vně i uvnitř v nezbytném rozsahu. Dojde k odstranění zaneseného zásypu vsakovacích jam pod kamennými korýtky se žlábkem pod jednotlivými dešťovými svody. Výkopy budou provedeny v nezbytném minimálním rozsahu do hl. max. 400 mm v rozsahu původního propustného zásypu vsakovací jámy. Bude provedena úprava zemní pláně pro přeložení kamenné dlažby před hlavním vstupem. Podél kostela u paty zdi bude provedena mělká rýha š. 100 - 150 mm do hloubky 250 – 300 mm pro utěsnění paty zdi na styku s terénem zajílovávkou. Zajílovávku je možné provést bentonitovým granulátem chráněným geotextilií, bentonitovými rohožemi nebo pásky. Bude kompletně rozebrána dlážděná plocha před vstupem z kamenné čtvercové dlažby, dlaždice budou očištěny a uloženy pro opětovné použití. Bude provedena oprava podkladu pod dlažbou s utěsněním spár dlažby zajílovávkou bentonitovými pásky. Především mezi práh kamenného portálu a dlažební desky první řady bude vložen těsnící jílový bentonitový pásek chráněný geotextilií. Jako náhrada za vlhkostí degradované omítky budou provedeny pro venkovní i vnitřní úpravy povrchů sušící omítky (tzv. sanační omítky IV. generace). Je patrné, že vnitřní omítky byly v soklové partii opravovány a nepředpokládá se nálezy polychromní výzdoby. Budou provedeny sušící románské omítky HYDROMENT KEMA, které svými fyzikálními vlastnostmi zaručují nejen trvalou funkci odsoušení kapilární vlhkosti ze zdiva, ale vylučují i zasolování omítky.

Úpravy povrchů vnitřní: Po odstranění omítky z umělého kamene a vlhké omítky nad ním, tedy do výšky 700 mm – 1000 mm, bude očištěno a omyto zdivo s vyškrábanými spárami. Navíc bude pod úroveň podlahy provedeno na hloubku min. 25 mm (lépe 50 mm) proškrábnutí spáry mezi stávající dlažbou a očištěnou a omytou stěnou zbavenou omítky. Do této spáry bude vtlačen systémový mrazuvzdorný trvale pružný tmel (např. HIDROSTOP ELASTIK) Nad ním bude provedena sušící difuzní manžeta do výšky 150 mm z mikroporézní sušící omítky v tl. min. 27 mm HYDROMENT KEMA. Na tuto manžetu bude pokračovat do výšky parapetu sušící románská omítky KEMASAN 590. V ostění vstupních dveří bude provedena sušící omítky v rozsahu celé vnitřní plochy ostění s dotažením ke kamennému portálu i na vnitřní ploše nadpraží. Na sušících mikroporézních vnitřních omítkách je nutno provést výmalbu barvou s minimálním difuzním odporem v barvě dochované na původních omítkách nebo v odstínu původního soklu.

Úpravy povrchů vnější: Celou vnější plochu soklové partie kostela je třeba zbavit nánosů řas a sinic algicidními prostředky. Pata obvodové stěny pod úrovní omítky soklu a dále na hloubku rýhy pro utěsnění jílem bude opatřena mrazuvzdorným trvale elastickým těsnícím tmelem KEMATRON s prostředkem AKVATRON. Minimální hloubka těsnícího tmele pod úrovní terénu pod zajílovávkou je 75 mm, nejlépe na celou hloubku rýhy před aplikací bentonitové zajílovávky (250-300 mm). Povrch zdiva musí být předem očištěn od nesoudržných součástí.

Na takto připravený utěsněný podklad bude proveden vázací můstek Kemakol a do vlhkého můstku nataženy omítky HYDROMENT jako mrazuvzdorná difuzně otevřená sušící manžeta do

výšky 150 mm nad terén. Po technické prodlevě 14 dnů bude provedeno vyhlazení ploch štukem KEMAGLET G. Nad sušící manžetou budou použity sušící omítky na bázi románského vápna – KEMASAN 590 z hotových omítkových směsí. Na vnějším líci soklu bude provedeno přeštukování štukem KEMAGLET G, aby byl vytvořen naprosto hladký povrch odpovídající hladkému povrchu původních omítek. Po 10 dnech je možno nové části omítek fasády v soklové partii a kolem dešťových svodů přebarvit difúzně otevřenou fasádní barvou, která nebude bránit odpařování vlhkosti skrze sušící omítku. Barevnost zůstává stávající – lomená bílá (krémově smetanová).

Bude provedena oprava venkovních bočních schodišť spočívající především v odstranění biologického napadení řasami a sinicemi. Po výběru zhotovitele celé opravy a příslušného restaurátora bude zpracován restaurátorský záměr, který bude posouzen v samostatném správním řízení před zahájením restaurátorských prací.

Zdůvodnění podmínek:

Záměr opravy vlhkých omítek podle předložené žádosti a návrhu je dle našeho názoru v souladu s památkovými hodnotami předmětné stavby – kostela Andělů Strážných ve Stražisku. Odstranění příčin zavlhčení považujeme za naprosto zásadní a pro stavbu přínosný krok, který povede postupně ke zlepšení kondice zdiva. K provedení sušících románských omítek lze sice z památkového hlediska vznést určité výhrady, v daném případě ale mají své opodstatnění. Předložený záměr nezasáhne negativně do hodnot předmětné stavební památky při dodržení stanovené podmínky týkající se nátěru omítek.

Ad 1) Pro materiálové řešení nátěru stěn interiérů obecně platí, že k výsledné povrchové úpravě omítaných ploch stavebních památek by měly být voleny technologie a materiály odpovídající původním technologiím a materiálům použitým v předmětných místech. Je třeba, aby výsledná povrchová úprava omítek nátěrem byla provedena historicky adekvátními materiály, tj. hlinkovými (klihovými) barvami nebo barvami na vápenné bázi.

Ad 2) Památková péče preferuje pro daný typ historické stavební památky vždy nátěr fasády vápennou nebo nehydrofobní silikátovou barvou, jelikož tyto typy barev představují pro historické objekty vhodnější alternativu než např. barvy akrylátové či silikonové, neboť na rozdíl od nich jejich vlastnosti (zejména vzhled, způsob stárnutí i fyzikální charakteristiky) odpovídají historicky používaným nátěrům. Tento požadavek vychází mj. ze zásady věrohodnosti ztvárnění historické fasády dotčené stavby, kdy je třeba respektovat i původní materiálové složení historických nátěrů. Pro stavby, které byly vystavěny na našem území před rokem 1900 a měly původně natírané fasády, nebo byly podstatněji upravovány během první poloviny 20. století, byly historicky používanou nátěrovou hmotou barvy na vápenné bázi nebo později barvy silikátové (nehydrofobizované). Tento fakt by měl být respektován i při vlastní realizaci obnovy nátěru. Jiné materiály by mohly pozměnit podobu fasády stavby a snížit tak její památkovou hodnotu.

Ad 3) K ověření shody barevnosti obnovovaných míst s okolní barevností historickou je nutné vynesť odpovídající vzorky zvolených barev před realizací nátěru. Od provedení posledního nátěru interiéru i exteriéru mohlo dojít v souvislosti s přirozeným stárnutím povrchu omítaných ploch k barevným posunům v sytosti jednotlivých barev, kdy ani původní čísla vzorků barev nebo stávající vzorníkové odstíny barev již nemusí odpovídat jejich současným odstínům na „zestárlém“ povrchu. Tyto rozdíly by pak byly patrné při srovnání obnovených partií fasád s ostatními neobnovovanými. Bez požadovaného vizuálního ověření vzorků barevnosti by tak mohlo dojít i k aplikaci barevností odlišných nátěrů, a tím k poškození vizuálního (estetického) vzhledu celku památky, což je nežádoucí.

Městský úřad Konice, odbor výstavby, památková péče, vzhledem k uvedeným skutečnostem, po důkladném přezkoumání a posouzení předložené dokumentace a s přihlédnutím k odbornému vyjádření Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Olomouci, rozhodl tak, jak je výše uvedeno.

Poučení

Toto závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, je úkonem učiněným orgánem státní památkové péče pro řízení vedené stavebním úřadem, proti němuž není přípustné samostatné odvolání.

Ing. Eva Poláková
odbor výstavby, památková péče

Obdrží:

Římskokatolická farnost Stražisko, IDDS: epzhjjc

Na vědomí:

Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Olomouci, IDDS: 2cy8h6t
Městský úřad Konice, Odbor výstavby - stavební úřad, Na Příhonech č.p. 405, 798 52 Konice